

Disputatio medica inauguralis de phthisi

<https://hdl.handle.net/1874/342355>

DISPUTATIO MEDICA
NATURALIS,
DE

PHTHISI,

QUAM,
DIVINA FAVENTE GRATIA,
Ex auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. M. JOANNIS LUYTS,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Inclytâ Academiâ
Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA honoribus & Privilegiis
ritè consequendis,

Eruditorum Examine subicit

ARNOLDUS FRANCISCUS van BEEST, Ultraject.
Ad diem 19. Januarii horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō Ibc LXXXIX.

Clarissimis & Eruditissimis VIRIS,

D. CORNELIO van BEEST,
L.A.M. ac M.D. practico experientissimo,
Parenti Charissimo, filiali amore & obse-
quio, summâque animi reverentiâ semper
prosequendo, venerando, colendo,

D. JOANNI MUNNICKS, M.D.
in celeberrimâ hâc Ultrajectinâ Acade-
miâ, Anatomes & Botanices Professori
Ordinario, practico experientissimo,
Præceptori ac Promotori, Cognato
Dilectissimo, perpetuo cultu veneran-
do,

UT ET

Fratribus, ac consanguineis,

*Theses hæc Inaugurales ex sincera
animi affectione*

Offert & dedicat

ARN. FRANCIS. van BEEST
Auctor.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
P H T H I S I.

THESIS I.

Σίσις, quam latini *Tabem* appellant, vocabulum in genere pro omni totius corporis extenuatione & imminutione, quacunque de causa & occasione orta, accipitur, ita ut sub eâ comprehendatur non solum ea corporis extenuatio, quæ ab Ulcere Pulmonis provenit, sed & *ἀτροφία* & *μαλακισμός*.

II.

Licet *Phthisis* nomen generaliter omnem corporis consumptionem significet: proprie tamen & specialiter pro eâ corporis extenuatione usurpatur, quæ ab Ulcere Pulmonis provenit.

III.

Phthisis ita describi poterit, ut sit *totius corporis extenuatio & macies ab ulcere pulmonis inducta, variisque symptomatibus stipata; quæ sunt febris lenta, tussis fere continua, spuitiones subcruenta & purulenta &c.*

IV.

Pars affecta, præter pulmonem, est totum corpus, tum ratione ulceris pulmonis, tum ratione consumptionis totius totius corporis.

V.

Causa hujus affectus proxima, est vasorum in pulmone apertio, quocumque modo contingat, hinc sanguinis è vasis effusio, ac in pus mutatio: enimvero si sanguis ibidem extravasetur, oritur Hæmoptysis seu sanguinis sputum, reliquus autem sanguis per sputum non evacuatus, lateribusque vasorum adhærens acrimoniam concipit, quæ sensim ulcus parit, totamque pulmonis substantiam labe inficit, corrumpit & exedit.

VI.

Causæ autem procatarrhicæ variæ assignari possunt: 1. Pleuritis, peripneumonia, empijema, & Hæmoptysis seu sanguinis sputum, qui omnes morbi, nisi cito, & rite curentur, ut plurimum in tabem transmutantur. 2. Catarrhi humoresque falsi, & acres, qui suâ acrimoniâ & falsugine partes ad quas feruntur, exedunt, ac exulcerant, ex quâ exulceratione Phthisis. 3. Vitiosa pulmonis constitutio à parentibus con-
genita.

genita. 4. Ex contagio, ita ut videamus ut plurimum uxores maritis Phthificis affiduo inservientes, eodem affectu corripri, & vice versa. Inter consanguineos enim facilius: ut tutum non sit, fratribus aut sororibus fratris aut sororis Phthisi laborantis, cubiculum ingredi: si quidem *μαρμαζα* illa quæ à Phthificorum pulmonibus exhalant, & cubiculi totius aërem inficiunt, ab iis (præcipue dispositionem aliquam adhuc morbum habentibus) in pulmonem attracta, similem in eo dispositionem generant. 5. Aër frigidus &c. quod Hippocrates insinuare videtur Aphorism. xxiv. Sect. v. ubi inquit, *frigida veluti nix & glacies pectori inimica, tusses movent, venarum ruptiones & destillationes efficiunt.* 6. Vulnus pulmonibus inflictum. 7. Ictus casusque ex alto, nimia vociferatio & clamor &c.

V I I.

Brevi causarum expositione traditâ ad signa diagnostica me accingo; signa autem diagnostica sunt febris lenta & continua hectica, quæ una duabusve post assumpta alimenta horis exacerbatur, tussis frequens & molesta cum secretionem primo cruentâ, deinde purulentâ.

V I I I.

Quoad Signa Prognostica: Phthisis incipiens morbus est periculofus, confirmata vero nunquam curatur, propter ulcus pulmonis, & febrem, totiusque corporis consumptionem, ulcera enim pulmonis non facile curantur, quia pulmones, propter continuam respirationem & tussim sunt in continuo motu, sed ad ulceris curationem quiete opus est, quibus accedit, quod medicamenta integris viribus tanto intervallo ad pulmones non perveniunt, Item febris adjuncta cum macie totius corporis reddit ulceris curationem difficiliorem, quia hæc febris & ulcus contraria poscunt remedia, calida febrem augent, frigida spiri-

6 DISPUTATIO MEDICA

tum impediunt, sicca febris hecticæ nocent, humida ulceri obfunt, & consequenter dum uni occurimus alterum negligimus. Phthisis hæreditaria ut plurimum est lethalis. Signa autem prognostica mala sunt, febris gravior & graviora symptomata, virium debilitas, sputum graveolens & capillorum defluvium, de quo Hipp. Aphorif. xi. Sect. v. *qui tabe infestantur, si sputum quod extussunt olet graviter carbonibus injectum & capilli defluunt, lethale.* Significat enim ulcus nimis esse sordidum, sanguinemque ut partium nutritioni interviat, ineptum, quod ex capillorum defluvio manifestum est. Alio enim loco de Diarrhæa, Hipp. Aphorif. xii. Sect. v, ubi ait: *quibus per tabem capilli à capite defluunt, si alvi profusio superveniente moriuntur,* Item Aphorif. xiv. Sect. v. *si tabe detento profusivium superveniant perniciosum;* capillorum defluvium defectum boni nutrimenti significat, quando diarrhæa autem superveniat, vires magis & magis labefactantur, quas hîc integras, quantum fieri potest, servare oportet; denique de puris retentione, quod antea expui solebat, non male Hipp. Aphorif. xvi. Sect. vii: *insinuasse videtur v. g. à puris sputo Phthisis & fluxio, cum vero sputum fuerit retentum, moriuntur:* tamdiu enim Galenus in *comment.* addit, Phthisici vivunt, quam diu extussire & per sputa pulmonem expurgare possunt, ubi vero intus ipsa remanent, respirationi obstruunt viam, & ægri suffocantur.

I X.

Curatio Phthisis. Primo quia Cacoehymia in corpore redundans malum fovere & augere solet, blandis purgantibus auferenda est, per intervalla repetitis, exque purgationes componantur ex *Rhabarbaro, Mannâ, Cassia, Syrup. Ros. Sol., Conservâ Rosarum Pallidarum,* & omnibus constitutionem sanguinis acrem & falsam corrigentibus, & humores illos evacuantibus, abstinendo ab Aloëticis, Diagridiatis reliquisque acrioribus fortioribusque.

X. In

X.

In morbi initio & in corpore plethorico *Venesectio* institui possit.

X I.

Si morbus ab acri distillatione foveatur, tunc initio danda opera ut Catarrhus à Pulmonibus vel per *Foniculum* in brachio vel per setaceum in nuchâ avertatur, & sistatur.

X I I.

Ut Catarrhus sistatur, patiens Pilulam ex granis VI. vel VII. *Pilularum de Stryace vel Cynoglossa* vesperi capiat vel seq. trochisc. v. g.

℞. *Boli Armeni* ℥i℥.

Pulv. Gummi Tragacanthi, Arabici an. ℥ij.

Seminis Papaveris albi ℥j.

Nucismoschatae Tosta ℥℥.

Sacchari Candi ℥ij.

Fiat ex his omnibus Pulvis, ex eoque cum mucilagine Tragacanthi Massa ex qua formentur Trochisci. Vel Saccharum Althea cum Opio continuo sumat.

X I I I.

Quoad sudorifera: illa in morbi principio profunt, ut materia acris & serosa è corpore evacuetur, & causa majoris ulceris impediatur, illa autem non sint vehementia, cum nimiam commotionem & effervescentiam in sanguine excitarent, sed optima sunt decocta ex *Rad. Salsaparille, Chine cum liquiritiâ & passulis* que acrimoniam temperant. v. g. tale decoctum

℞. Ra-

§ DISPUTATIO MEDICA

℞. Radicum Salsaparilla ℥i℥.

China ℥vj.

Rasura ligni Guajaci ℥℥.

Coquantur simul in aq. communis lib. iv. ad mollitiem;
deinde in mortario contundantur & in eadem colatura iterum
coquantur, addendo

Radicum Symphiti Majoris ℥j.

Herbarum Capill. Veneris,

Botrys an. Mj.

Passularum Enuclatarum ℥iiij.

Liquiritia Rasa ℥iij.

Fiat colatura librarum trium.

ex tali decocto bis terve de die patiens lagiorem haustum
sumat.

X I V.

Si omnia illa præscripta non Juvent, deveniendum ad de-
tergentia, consolidantia, expectorantia & humorum acrimo-
niam temperantia, qualia sunt modo dicta, *Liquirit. Ras.*
Hord. Mund. Rad. Symphiti, Consolide, Herb. Capill. Veneris,
Scabiosa, Veronica, Pyrola, Alchymilla, Hyssopus, Botrys, Tus-
filago, passul. Mund., Spec. Haly ad Tabem, Sacch. Rosar.
Conserv. Rosarum Rubrarum Rec. &c. ex quibus tale decoctum
detergens. v. g.

℞. Radicum Consolide Majoris ℥i℥.

Aristolockie Rotunda ℥vj.

Herbarum Bugule Mij.

Hyssopi, Sanicula,

Florum Papaveris Rheados an. Mj.

Passularum Enuclatarum ℥iiij.

Liquiritia Rasa ℥vj.

Coq. in Aq. communi ad ℥xxx.

X V.

Sequens conditum, paratu facilius, eximias habet vires in Phthisi. v. g.

℞. *Conserua Rosarum Rubrarum* ℥ij.

Speciei Hali ad Tabem ℥iij.

Florum Sulphuris ℥ss.

Syrupi de Symphito Fernelii q. s.

Misce fiat *Conditum*, de quo patiens ter vel quater de die particulam fumat & haustum præscripti decocti superbibat.

X V I.

Si tussis valde urgeat ea linienda est *Syrup. de Symphito*, de *Prassio*, *Capill. Veneris* &c. talis linctus præscribatur,

℞. *Syrupi de Symphito Fernelii*

Althea Fernelii an. ℥j.

Papaveris Albi ℥iij.

Misceantur pro Linctu.

vel loco istius talis præscribatur mixtura. v. g.

℞. *Aqua Hyssopi* ℥ij.

Foeniculi ℥j.

Theriacalis Simplicis ℥iij.

Animonii Diaphoretici ℥ss.

Syrupi Hyssopi ℥vj.

Misceantur. Hæc mixtura cochleatim usurpetur.

X V I I.

In nimia consumptione, lac est exhibendum, quod omnes intentiones ad Phthisorum curationem adimplet, abstergit ferosâ suâ parte, conglutinat caseosâ, corpus reficit & nutrit Butyrosâ. Cum autem varia sint lactis genera, omnibus præ-

B

feren-

ferendum est lac muliebre, utpote naturæ nostræ magis familiare, utiliusque erit si ex ipso ubere sugatur, at quia multi eo lacte abhorrent, loco illius usitatus est Asininum. Deinceps huic succedit Caprillum, Ovillum, Vaccinum. Asina Nutriatur Follis plantaginis, Polygono, Alchymilla, Pyrola, hordeo &c. Lac recentissime multum & adhuc calens hauriatur. Assumatur primum in parvâ quantitate ad ℥iij. ut ventriculus illi assuescat, quantitatem illius sensim augendo usque ad ℥viiij, x. Jejuno ventriculo, ne vero acrescat, aut coaguletur in ventriculo, utque pulmone magis fiat amicum, Saccharum Rosaceum ei permisceatur eâ proportione, ut ad lactis ℥viiij. Sit Sacchari ℥β. non prandeat, donec lac bene coctum à ventriculo secesserit, & æger fame provocetur ad cibum. Ut lac commode usurpari possit, non debet adesse magna Febris, aut dolor capitis, aut Hypochondriorum tumor. De illis Hipp. Aphorif. 64. Sect. v. loquitur: *lac præbere capite dolentibus, Febriculosis & quibus Hypochondria elata aut murmurantia, & sticulosis malum, malum item quibus biliosa dejectiones, Febres acutæ & copiosa sanguinis evacuatio facta est, convenit autem tabidis non admodum valde Febricitantibus, & Febribus longis & languidis, dum nullum ex supra dictis signis adsit, & præter rationem extenuatis.*

X V I I I.

In diætâ aër sit temperatus, exhibeantur cibi facilis coctionis & boni succi & multum nutrientes ex Jusculis carniùm, ut sunt Gallinæ, Vituli, cum conservat Rosarum, Passulis, hordeo mundato, aliisque similibus præparatis, & pultes ex Oryza vel hordeo mundato. Potus omnis dulcis & bene fermentatus, minime fumosus. Si alvus durior sit, laxetur Manna & ut ad Thefin 1x. Si alvus sit nimis liquidior, fistatur conserva Rosarum Rubrarum, Cydoneis cond. &c.

COROLLARIA.

I.

Multi moriuntur in principio, plurimi in augmento, sed in declinatione morbi homo nunquam moritur; nisi culpâ medentis, vel patientis.

II.

Nullus morbus respectu Medicinae est incurabilis.

III.

An ex urina videri possit, sitne ea viri an mulieris? Resp. negative.

IV. Cer-

I V.

*Certum tempus Chylificationis determi-
nari non potest.*

V.

*Non licet sanitatis causâ semel in mense
inebriari.*

V I.

Venaesectio non est periculosa in gravidis.

